

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Langáška, soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně zpravodajky Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **E. D.**, zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje**, sídlem U Výstaviště 18, Přerov, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 11. 2020, č. j. KRPM-120228-30/ČJ-2020-140022-SV, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 21. 12. 2020, č. j. 72 A 53/2020 - 26,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 7. 11. 2020 byl žalobce podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěn za účelem předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. 1. 2009, a to Dohody mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o předávání a přebírání osob na společných státních hranicích [publ. sdělením Ministerstva zahraničních věcí

pod č. 1/2004 Sb. m. s., (dále jen „readmisní dohoda“)]. Doba zajištění byla stanovena na 20 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobce.

[2] Žalobce nejméně od 5. 11. 2020 vstoupil a pobýval na území České republiky bez cestovního dokladu, víza a oprávnění k pobytu, přičemž skutečným cílem jeho cesty (jak sám vypověděl – viz protokol ze dne 6. 11. 2020) bylo Německo. Za tím účelem se žalobce v nočních hodinách skryl do návěsu nákladního vozidla bez vědomí jeho řidiče a nelegálně překročil vnější hranice Evropské unie. Žalobce tak přicestoval do České republiky bez příslušného povolení s úmyslem využít Českou republiku jako tranzitní zemi na cestě do Německa.

[3] Žalobu proti rozhodnutí žalované Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Krajský soud dospěl k závěru, že v posuzovaném případě byly naplněny podmínky pro zajištění žalobce dle zákona o pobytu cizinců a nebylo postupováno v rozporu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Úmluva“) a Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Důvodnou krajský soud neshledal ani námitku nezávažnosti možných rizik spojených s předáním žalobce do Slovenské republiky s odkazem na zásadu vzájemné důvěry mezi členskými státy Evropské unie. Rovněž dobu zajištění v délce 20 dnů posoudil krajský soud jako přiměřenou z hlediska naplnění účelu předání žalobce podle readmisní dohody.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že bylo povinností žalované vypořádat se s tím, zda je předání stěžovatele na Slovensko možné i v případě, kdy neuváděl žádnou hrozící újmu. Krajský soud i žalovaná rovněž nedostatečně odůvodnili svůj závěr, že nedošlo k porušení čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy. Stěžovatel poukázal na skutečnost, že Slovenskem pouze „procházel“ na cestě do Německa a zároveň upozornil, že Slovensko je krajinou křesťanskou, orientovanou proti islámu. V případě, že by stěžovatel byl vrácen na Slovensko, hrozí mu pronásledování pro jeho náboženství, včetně pravděpodobných fyzických útoků. Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, že krajský soud neshledal rozpor s čl. 36 odst. 2 Listiny. V této souvislosti namítl, že proti rozhodnutí žalované o readmisi, které fakticky zasahuje do jeho osobní svobody, mu není umožněno domáhat se soudní ochrany proti zbavení osobní svobody (včetně přezkoumání zákonnosti účelu zajištění).

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že proces navrácení a vyhoštění proběhl ve stěžovatelově případě řádně a s potřebnou péčí. K rozhodnutí o zajištění bylo přistoupeno v dobré víře, že dojde k naplnění jeho účelu, k čemuž také došlo, neboť slovenská strana stěžovatele převzala dne 19. 11. 2020. Žalované nebyly v době rozhodnutí známy žádné systémové nedostatky v zacházení s migranty na Slovensku. Realizace předání osoby v rámci readmisní dohody na území Slovenské republiky se dle předešlých zkušeností a poznatků České republiky jevila jako bezproblémová a realizovatelná. Žalovaná doplnila, že Slovensko nelze považovat za zemi, kde nejsou dodržována základní lidská práva a svobody, zejména právo na svobodu vyznání, jak namítal stěžovatel.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud předesílá, že skutkově i právně obdobnými případy se již v minulosti zabýval (viz např. rozsudky ze dne 9. 6. 2016, č. j. 6 Azs 253/2015 - 37, ze dne

pokračování

9. 1. 2019, č. j. 4 Azs 263/2018 - 42, či ze dne 24. 7. 2019, č. j. 8 Azs 54/2019 - 30). V nyní souzené věci proto neshledal důvod odchytil se od závěrů dříve vyslovených v těchto rozsudcích, z nichž vycházel i při posuzování tohoto případu.

[8] Podle čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy je možné omezit osobní svobodu zákonem stanoveným způsobem v případě *zákonného zatčení nebo jiného zbavení svobody osoby, aby se zabránilo jejímu nepovolenému vstupu na území, nebo osoby, proti níž probíhá řízení o vyhoštění nebo vydání.*

[9] Podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že *nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie (...).*

[10] Stěžovatel v podané kasační stížnosti poukazoval na skutečnost, že se krajský soud nevypořádal s namítaným rozporem stěžovatelova zajištění s Úmluvou. Tomu však Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Krajský soud se argumentací stěžovatele podrobně zabýval, odkázal na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, především na rozsudek č. j. 6 Azs 253/2015 - 37, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že zajištění cizince za účelem readmise podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je v souladu s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy, jsou-li dodrženy podmínky vyplývající z judikatury Evropského soudu pro lidská práva: *„Při uplatňování dohod a rozhodování o zajištění je třeba též respektovat ustanovení Úmluvy, jíž je Česká republika vázána. Čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy umožňuje zbavení osobní svobody osoby v souladu s řízením stanoveným zákonem, aby se zabránilo jejímu nepovolenému vstupu na území, nebo osoby, proti níž probíhá řízení o vyhoštění nebo vydání. Z rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že zajištění dle citovaného článku je ospravedlnitelné, pouze pokud probíhá proces navrácení nebo vyhoštění, tyto procesy přitom musejí probíhat s řádnou péčí ze strany příslušných státních orgánů. Zajištění musí mít oporu ve vnitrostátní právní úpravě a musí být v souladu s touto úpravou. Zároveň nesmí být "svévolné", což je nutné chápat tak, že o zajištění musí být rozhodnuto v dobré víře, že dojde k naplnění jeho účelu, musí být vykonáno na odpovídajícím místě a v odpovídajících podmínkách a jeho délka by neměla přesáhnout dobu, ve které lze dosažení účelu zajištění rozumně předpokládat (srov. např. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věcech Mikolenko proti Estonsku, č. 10664/05, A. a ostatní proti Spojenému království, č. 3455/05, Chahal proti Spojenému království, č. 22415/93, Saadi proti Spojenému království, č. 13229/03). Z čl. 5 odst. 2 Úmluvy vyplývá, že každý, kdo je omezen na osobní svobodě, musí být neprodleně seznámen s důvody tohoto omezení v jazyce, jemuž rozumí. Odst. 4 téhož článku Úmluvy garantuje každému právo na urychlený soudní přezkum rozhodnutí o zajištění.“* V projednávaném případě nejsou pochybnosti o tom, že stěžovatel neoprávněně vstoupil a pobýval na území České republiky, přes kterou projížděl, a tyto skutečnosti založily důvod pro zahájení řízení o jeho předání na Slovensko. Stěžovatel byl zajištěn postupem předpokládaným zákonem s tím, že zákonný účel zajištění (tj. předání na základě readmisní dohody) bude možno uskutečnit.

[11] Pokud stěžovatel v posuzované věci spatřoval rozpor s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy a Listiny v tom, že o omezení jeho osobní svobody a předání na základě readmisní smlouvy nebylo vedeno řízení a nebylo o něm vydáno formalizované rozhodnutí, proti kterému by se mohl soudně bránit, krajský soud správně konstatoval, že skutečnost, že se o readmisi nevydává samostatné rozhodnutí, není sama o sobě relevantní pro přezkum zákonnosti rozhodnutí o zajištění, které je možno napadnout žalobou ve správním soudnictví, což také stěžovatel učinil (žaloba je navíc projednávána ve zrychleném, přednostním režimu). V této souvislosti proto nelze konstatovat porušení práva na přístup k soudu ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny. Při přezkumu zákonnosti zajištění za účelem předání do jiného státu pak soud podle okolností věci a vznesených námitek zkoumá důvody omezení svobody, ale také důvody předání. Zajištění cizince za účelem předání je totiž možné pouze tehdy, bude-li možné zákonný

účel zajištění uskutečnit (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS). V souzené věci přitom není mezi účastníky řízení spor o to, že kroky bezprostředně směřující k bezodkladnému předání stěžovatele na Slovensko byly ze strany žalované činěny, neboť podle rozhodnutí o zajištění žalovaná dne 6. 11. 2020 požádala slovenskou stranu o převzetí stěžovatele a dne 19. 11. 2020 bylo jeho předání fakticky uskutečněno. Proti úkonům žalované směřujícím k předání cizince do jiného státu na základě readmisní dohody se navíc stěžovatel může bránit též zásahovou žalobou [§ 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], včetně případného návrhu na vydání předběžného opatření dle § 38 s. ř. s.

[12] Namítal-li stěžovatel, že se žalovaná výslovně nezabývala otázkou možných hrozeb, jimž může být po předání vystaven na Slovensku, krajský soud uvedl, že mu nejsou z jeho úřední činnosti známy žádné okolnosti, které by zakládaly pochybnosti o systémových nedostatcích právního státu na Slovensku, potenciálně ohrožujících stěžovatele na jeho základních právech, včetně hrozby nelidského či ponižujícího zacházení nebo porušení zásady *non refoulement*. Správně v této souvislosti poukázal též na závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vyslovené v rozsudku ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017 - 29, č. 3773/2018 Sb. NSS, z nichž vyplývá, že „s ohledem na zásadu vzájemné důvěry členských států má správní orgán povinnost otázku systémových nedostatků výslovně v rozhodnutí o zajištění vypořádat i bez námítky pouze tehdy, dospěje-li sám k závěru, že takové nedostatky ve státě, kam má být cizinec následně předán existují, případně jsou-li o jejich existenci důvodné pochybnosti. Pochybnosti mohou s ohledem na různorodost konkrétních případů vystávat z mnoha okolností a jejich existence proto nemůže být vázána jen na skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti.“ Nejvyšší správní soud tak má ve shodě s krajským soudem za to, že žalovaná v daném případě nepochybila, a současně přisvědčuje závěrům krajského soudu, že s ohledem na zásadu vzájemné důvěry členských států Evropské unie Slovensko nelze považovat za zemi, kde nejsou dodržována základní lidská práva a svobody.

[13] Pokud se jedná o namítané eventuální negativní následky spojené s předáním stěžovatele do jeho domovského státu, Nejvyšší správní soud uvádí, že po rozhodnutí o zajištění z důvodu readmise již sice stěžovatel nemohl požádat o udělení mezinárodní ochrany [§ 3a odst. 1 písm. a) bod 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu], avšak v případě obav z vážné újmy v zemi původu mohl o mezinárodní ochranu požádat před samotným zajištěním, což neučinil. Ani z protokolu o výslechu ze dne 6. 11. 2020 neplyne, že by stěžovatel měl v úmyslu podat v České republice žádost o mezinárodní ochranu. Nic mu však nebrání, aby žádost o mezinárodní ochranu podal na území Slovenské republiky.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Na základě výše uvedených skutečností tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch a žalované žádné náklady řízení nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

[16] Usnesením Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 3. 12. 2020, č. j. 72 A 53/2020 - 11, byl stěžovateli ustanoven zástupcem advokát. Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 10 věta první za středníkem s. ř. s.). Ustanovenému zástupci stěžovatele byla přiznána odměna za jeden úkon právní služby spočívající v sepsu a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky

pokračování

č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za tento úkon mu náleží odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2021

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu